

Óli Jacobsen:

Samgongugrundarlagið hongur framvegis ikki saman

Tjaksendingin í útvarpinum mikukvöldið um ætlaða „lønarendurgjaldið“ vísti heilt greitt, at hetta er ein ætlan sum meira er grundað á trúgv enn á veruleikar. Tað kom eisini fram, at hjá „gubbunum“ at hesi ætlan finst ikki nøkur sum helst undirbygd meting um, at her veruliga var talan um eina „løgu í framtíðini“ sum fór at svara seg aftur við øktum arbeidsplassum.

Tað einasta tilfar hesum viðvirkandi vísir heilt greitt, at ætlanin ikki fer at svara seg aftur. Tískil verður stóran við útlanlandsaskuld v.m. verri enn hon longu er.

Tað hevur gjøgnum tíðirnar verið nógv tosað um ábyrgdarleysan politikk, har tað bert hevur verið gjarað út við almennum útreiðslum uttan at hugsa hevur verið um, hvussu pengarnir skulu fáast inn aftur. Men nú hevur tað knappliga ongan áhuga at gera nakrar met-

ingar um, hvørt henda ætlan kemur at javnviga ella ikki. Orsøkin til hesar reglur er tó, at tað longu er komin mótstríðandi tíðindi um tann ætlaða skattalættan uppá 1%. (Sum annars hvørki ger til ella frá).

Annfinn Kallsberg upplýsti í tjaksendingini mikukvöldið, at uttan mun til um avtala fekt við fakfeløgini ella ikki, skuldi hesin lættin gevast.

Men í sjónvarpinum hós-kvöldið hevði pípan fingið eitt annað ljóð. Nú var stóran tann, at ginga fakfeløgini ikki sjálvi við til hesa lækk- ingu skuldu tey „straffast“ við ikki at fáa hetta prosent- ið skattalætt.

Nú er tað so, at fakfeløg og teirra limir ikki frammanundan hava tað stóra álitið á politikkarar og polit- iskar tilsøgnir.

Í hesum aktuella førinum vísa tölur longu nú, at talan er um eina sera ivasama

ætlan. Og feløgini munnu neyvan hava tað stóra álitið á eina politiska tilsøgn um ein skattalætt. Og tað styrkir avgjørt ikki álitið, at samgongan áðrenn hon er „skrúset“ kemur við mót- stríðandi boðum í einum slíkum máli.

Og tað kann neyvan vera klókt av eini nýggjari sam- gongu at byrja sítt virksemi við at leggja seg út við fak- feløgini og teirra leiðslur. Tað kann skiljast sum at hetta er ætlanin.

Trupulleikarnir hjá sam- felagnum kunnu neyvan loysast uttan hetta eisini verður gjørt í samstarvi við vinnu- og fakfeløg. Og hesi vilja eisini medvirka til hetta. Men hetta krevur eisini at eitt komandi lands- stýri leggur upp til hetta og ikki tað mótsatta.

Tað er ikki bara arbeidsløn, sum erkostnaður!

Tað tykist mær, sum um Fólksflokkin heldur, at tað er lønmottakarinn, sum hevur drenað virkni fyri peningin. Í 90% av keyp- eningum av virkjum og skip- um, er tað ikki arbeidsmá- urin ella dekkarin, men stjórinn, reiðarin ella yvir- mennin, sum keypa virkið ella skipið, ið teir sjálvir hava drenað fyri pening.

Eg haldi at vit skulu hava nýhugsan í Føroyum, men at forera teimum 90% av arbeidsgævarum og reiðar- um meira, enn teir longu hava tiltskað sær, er ikki nøkur nýhugsan.

OV HÖGAN PARTA- FELAGSSKATT!

Vit áttu at lækka partafel- agsskattin við afturvirkandi kraft fyri eitt tíðarskeið yvir 15 ár.

Á tann hátt høvdu hesir góðu virkis eigarar og reið- arar fingið tann kapital virkið ella reiðarfið tøvvaði.

Hvussu hetta kann fíggj- ast, skal verða víst á niðan- fyri.

OV LÁGAN MARGI- NALSKATT AV INN- TØKU OMANFYRI KR. 400.000,00

Eins og omanfyri nevnt

skuldi eisini 50% skatta- markið verið avtikið við aft- urvirkandi kraft fyri tey 15 árin, tað hevur verið í gildi- ið. Á tann hátt høvdu hesir somu persónar, sum høvdu drenað virkið og reiðarfið end- urfíggjað virkið og reiðarfið. Teir eigarar, sum ikki høvdu drenað virkið ella reiðarfið, vóru á henda hátt stuðlaðir mest. Landskassin hevði ikki skula góldið kløvði oyra til hesa fígging.

SKATTAFRÍTT VINNINGSBÝTI UPP TIL 20%

Fyri at stuðla teimum, sum hava sett og vilja seta pen- ing í virkið og skip, skuldi vinningsbýtið upp til eitt ávíst % av eiginpeninginum verið skattafrítt. Tað, sum var omanfyri hetta mark, skuldi verið skattað sum A- inntøka. Hetta hevði givið teimum, sum settu pening í virkið og skip nakað aftur, og samftíðis givið størri áhuga í yvirsøtsvirksemi.

MINSTULØN TIL STJÓRAR OG REIÐARA!

Stjórar og reiðarar skuldu ikki fingið meira enn minstuløn, um virkið ella reiðarfið ikki gav yvirsot.

TVUNGNA LANDS- KASSAFÍGGING VIÐ STATSGARANTIÐ!

Landsbankin skuldi selt ávísa upphædd av oblika- tionum til parikurs. Oblika- tionarnar skuldu havt lága rentu og verið statsgaran- teraðar. Upphæddin skuldi verið gjørd av góðkendum virðismetum. Virði á set- húsum skuldi verið grundað á dagsprísar at byggja tilfíkt sethús í dag. Partafeløg skuldu verið undantikin tí tvungnu landskassafígg- ingi.

VINNINGUR VIÐ SØLU AV VIRÐIS- BRØVUM SKAL SKATTAST

Vinningur sølu av virðis- brøvum skal skattast. Hall við sølu av virðisbrøvum skal ikki kunna dragast frá í skatti.

Her eru nøkur av mongum tiltøkum, sum kundur fingið Føroyar aftur á føtur, men føroyingurin er helst ikki til meira.

Við hávirðing fyri tí, ið gev- ur øðrum av tí, sum hann sjálfur hevur fingið og ikki lónar ilt við illum.

Dávur

Grundað á 1993-tal		Avirkan av lønarlækking uppá:	
Í mið. kr.		Utan tisk	10%
INNTØKUMISSUR AV KOMPENSERING			
Lengjaldingar, ið verða lækkaðar	3.389	339	
Danskar lönir sum ikki lækka	165		
SPARÐAR ÚTREIÐSLUR			
Landskassans lønarútreiðslur	873	-87	
Lønarútreiðslur kommunanna	190	-19	
Stovnar, brúkarafíggjaðir	225	-23	
Arbeisloysisskipan	280	-28	
Landskassans og kommunanna lønarútr.	1.568	-157	
INNTØKUVÆKSTUR			
Øking í skatti frá 1/2 av partafelagum 22%		-17	
Øking í skatti frá firmaum 51%		-14	
Samlað øking í skatti		-31	
- Lønarsparing og meirskatt frá vinnuni		-188	
Nettolap - nýggj meirfíggjan			151

1. Henda talvan hjá landsbankanum vísir avleiðingarnar av einum lønarendurgjaldi uppá 10%. Við teimum givnu fyrirteyningum verður fasitið 151 mill. Men hetta talið er ikki rétt, tí ALS verður roknað sum ein „almennur kassi“. Tí skulu 28 mill. leggjast afturat teimum 151. Samb. Annfinn Kallsberg í útvarpinum skuldi lønarlækkingin hjá brúkarafíggjaðum almennum stovnum (telefonverkið v.m.) koma brúkarunum hjá stovnunum til góðar. Tí skulu 23 mill. eisini leggjast afturat. Samlaði kostnaðurin fyri 10% lønarendurgjald verður tiskil 202 mill. kr. Fyri 12% verður kostnaðurin 242 mill. og ikki 180 mill. kr. sum tað hevur verið ført fram. Tá endurgjaldið er komið uppá 20% verður kostnaðurin 400 mill. kr.

Landsbankin hevur roknað út, at hvørt nýtt arbeidsplass gevur kr. 75.000 í beinleiðis og óbeinleiðis skatti. Hetta merkir, tað skulu góð 3.000 nýggj arbeidsplass til at fáa vega upp ímóti lønarendurgjaldinum uppá 12% og tað skulu góð 5.000 nýggj arbeidsplass til fyri at vega upp ímóti endurgjaldinum uppá 20%.

Tað sæst av omanfyri standandi, at ein bert við sera stórans optimisnu kann fáa uml. 1.000 arbeidsplass tilvega við 10% lønarlækking. Talið liggur kanska meira realistiskt uml. 300-400 arbeidsplass, t.v.s. roknað má við einum øktum halli uppá uml. 100 milj. kr. Skal hallið fáast burtur við sparingum, verða tey nýfingnu arbeidsplassini burtur aftur.

Stóran verður ikki lættari, um talan verður um 40% lønarlækking. Tað krevur meira enn 6.000 arb. plass at fáa tær mistu skattakrónur inn aftur. Og sum tað sæst omanfyri, gevur sjálvt ein optimistisk meting ikki meira enn gott 2.000 arb. plass. Skal hetta hallið burtur, má sparast minst 400 milj. kr á alm. roknskapinum.

2. Hetta er tann einasta metingin sum finst av avleiðingunum av hesum uppskoti. Hon er gjørd av stjóranum fyri Hagstovuni og nøkrum av fremstu arbeidsgævaumbodunum í landinum.

Teirra meting sigur, at 10% lønarlækking kann hægst geva 1.000, men helst bert 3-400 nýggj arbeidsplass. Hetta kann geva landskassanum millum 23 og 75 mill.

Og í besta føri kann ein kostnaðarlækking, sum er munandi størri enn tosað verður um millum samgongufíggjarnar, geva 2.000 arbeidsplass, sum koma koma at geva 150 mill. í øktum skattum.

Framhald av síðu 7

føroyska landgrunninum, so haldi eg, at Statoil er tað felagið, sum er best fyri at gera hetta arbeiði og eisini skjótast, sigur Vidar Larsen.

Hann sigur víðari, at Statoil í løtuni biðar eftir einum útspæli frá føroy- ingum um tann komandi oljupolitikk.

Boringin kann byrja í 1997

Nær halda Statoil- fólkin, at oljuboring kann byrja við Føroyar!

Svein Larsen, stjóri hjá Statoil í Danmark: - Eg havi skilt, at tit ætla at hava eina undirgrundarlóg lidna á sumri 1996. Siga vit so at tit fara undir eina útboðs- rundu tá, so ber til at fara undir boring í 1997. Van- liga plagur ein at siga, at boring kann byrja umleið eitt hálvt ár eftir, at ein hevur fingið lisens.

Men sjálvandi skulu ger- ast nógvar kanningar áð-

renn og her verður ser- stakliga hugsað um meira nágreiniligar seismiskar kanningar. Hetta sum á fakmáli verður kallað 3D seismikkur.

- Statoil er tilreiðar. Eg haldi ikki vit eru ov bjartskygdur, at tað fara at verða gjørdar fleiri boringar við Føroyar áðrenn ár 2000.

Hví júst Statoil er so hugað fyri at vera við til at kanna føroyska økið, spurdu vit Svein Larsen.

- Tað er við sjálvst í av- markaðu vitan við hava um Føroyar, so haldi vit at møguleiki er at finna olju við Føroyar.

Hvussu ber tað til, at tað er Statoil í Danmark, sum hevur Føroyar sum ar- beidsøki og ikki Statoil í Noregi?

- Vit hafa tað verða mest praktiskt at lata ábyrgdina av arbeiði í føroyskum øki at liggja á donsku skriv- stovuni. Tað er eisini ná- túrligt, tá hugsað verður um, at føroyska undir-

grundin varð yvirtikin fyri ikki so langari tíð síðan, sigur hann.

Svein Larsen vísir eisini á ta sannroynd, at tað í avtaluni millum Føroyar og Danmark um yvirtøku av undirgrundini stendur, at donsk feløg skulu verða brúkt í samband við olju- leiting og framleiðslu, um hesi eru kappingarfør. Statoil í Danmark er eitt danskt felag. Tvs. at tað tá kemir undir somu avtalu.

Hann sigur annars, at Statoil, hóast tað er norskt, at tað leggur stóran dent á at vera eitt norðurlandskt olju- felag.

Men hvussu metir hann møguleikan at finna olju við Føroyar?

- Hann er góður. Ein kann í hvussu er siga, at higartil hava vit ikki funnið nakra orsøk til ikki at halda, at tað er olja við Føroyar. Tað at BP hevur funnið olju vestanfyri Hetland styrkir hesa støðu